

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ ЖУРНАЛ

№2 (503)
БЕРЕЗЕНЬ – КВІТЕНЬ
2012

Головний науковий редактор:
академік НАН України **В.А.СМОЛІЙ**

Наукова рада:

Любомир Винар (Кент, США), **Зенон Козут** (Едмонтон, Канада), **Ю.А.Левенець** (Київ), **В.М.Литвин** (Київ), **Анджеї Поппе** (Варшава, Польща), **В.Ф.Репринцев** (Київ), **П.С.Сохань** (Київ), **В.С.Степанков** (Кам'янець-Подільський), **П.П.Толочко** (Київ), **Б.М.Флоря** (Москва, Російська Федерація)

Редколегія:

Г.В.Боряк, **В.Ф.Верстюк**, **С.В.Віднянський**, **В.М.Горобець**, **О.І.Гуржій**,
В.М.Даниленко, **М.Ф.Дмитрієнко**, **О.М.Донік** (заст. гол. ред., відпов. за вип.),
С.В.Кульчицький, **В.І.Кучер**, **О.Є.Лисенко**, **М.І.Панчук**, **Р.Я.Піріг**,
О.П.Решт (заст. гол. ред.), **В.М.Ричка** (заст. гол. ред.), **О.С.Рубльов** (заст. гол. ред.),
В.Ф.Солдатенко, **В.П.Трощинський**, **О.А.Удод**, **Ю.І.Шаповал**

Наукові редактори:

канд. іст. наук **О.М.Донік**, д-р іст. наук **О.П.Решт**,
д-р іст. наук **В.М.Ричка**, д-р іст. наук **О.С.Рубльов**

Відповідальний секретар:
В.В.Григор'єв

Макет і верстка:
А.О.Михайлова

Редактори:
С.Г.Архипенко, **В.В.Григор'єв**,
О.М.Квітка, **В.І.Кузнецов**

Обкладинка:
Н.О.Горбань

Коректор:
Н.Ю.Мельник

Електронна версія:
О.В.Жданович
www.history.org.ua

Формат 70x100/16
Гарн. Century Schoolbook
Папір офсет. №1. Друк офсет.
Ум. друк. арк. 19,5. Обл.-вид.арк.21
Тираж 800 прим. Зам. №297
Підписано до друку 17.04.2012 р.
Свідоцтво про державну реєстрацію
КВ №263 видане Держкомвидавком
України 14.12.1993 р.

Віддруковано з оригінал-макета у
ТОВ «Комп'ютерно-видавничий,
інформаційний центр» («КВПЦ»)
Свідоцтво ДК №461 від 23.05.2001 р.
Адреса: вул. Фрунзе, 19-21,
Київ, Україна, 04080
Тел.: +380 (44) 417-21-72, +380 (44) 417-36-68
Тел./факс: +380 (44) 417-60-08
E-mail: kit_press@yahoo.com

UKRAINIAN HISTORICAL JOURNAL

Institute of the History of Ukraine, I.F.Kuras Institute of Political and Ethno-National Research.
Founded in 1957. Published 6 times a year. Editor in-chief V.A.Smolii. Address of the editorial office: 4, M.Hrushevs'koho, office 501, Kyiv, Ukraine, 01001. Tel. +380 (44) 278-52-34, fax +380 (44) 279-63-62, e-mail: UHG@history.org.ua

Адреса редакції: вул. М. Грушевського, 4, офіс 501, Київ, Україна, 01001
Тел. +380 (44) 278-52-34, факс +380 (44) 279-63-62, e-mail: UHG@history.org.ua

Науковий журнал. Заснований 1957 р. Виходить 6 разів на рік. © Редакція «УІЖ»

ЗМІСТ

ІСТОРИЧНІ СТУДІЇ

До 650-річчя битви на Синіх Водах

Моця О.П.

Синьоводська битва та її наслідки в контексті історії середньовічної Європи ... 4

Козир І.А. (Кіровоград), Чорний О.В. (Кіровоград)

Локалізація місця битви на Синіх Водах 1362 р. у світлі нових джерел ... 11

Котляр М.Ф.

Початки Русі. Довкола 862-го року 28

Котенко А.Л.

До питання про творення українського національного простору в журналі «Основа» 42

Коляда І.А.

Цензурна політика російського самодержавства в «українському питанні» (до історії відносин М.Коцюбинського з органами цензури) 58

Машкін О.М.

П.А.Столипін та Україна: 73

Передерій І.Г.

Український науковий інститут у Берліні та В'ячеслав Липинський (до 130-річчя від дня народження) 98

Єфіменко Г.Г.

Комунізм vs. українське націєтворення в радянській Україні (1917–1938 рр.): сприяння, поборювання чи вимушене замирення? 114

МЕТОДОЛОГІЯ. ІСТОРІОГРАФІЯ. ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВО

Ясь О.В.

Порівняльно-історичний метод у дослідницьких практиках Михайла Драгоманова 133

Кісь О.Р. (Львів)

Жіноча історія як напрямок історичних досліджень: становлення феміністської методології 159

Филипчук О.М. (Чернівці)

Роси у «Житті Георгія Амастридського» 173

Таїрова-Яковлева Т.І. (Санкт-Петербург, Російська Федерація)

Літопис Самійла Величка: до питання про нове академічне видання ... 190

РЕЦЕНЗІЇ Й ОГЛЯДИ

Острозька академія XVI–XVII століття: Енциклопедія (П.П.Толочко) ... 199

Мазешана: матеріали до бібліографії (1688–2009) (М.Ф.Дмитрієнко, Я.О.Іщенко) 203

Польща та Україна у тридцятих – сорокових роках XX століття: Невідомі документи з архівів спеціальних служб. – Т.8: Великий терор: Польська операція 1937–1938 / Wielki terror: Operacja polska 1937–1938: У 2 ч. (М.М.Кучерена, Луцьк) ... 208

Карл Гайнц Рот, Ян-Петер Абрагам. «Реемтсма» у Криму: Тютюнове виробництво й примусова праця під німецьким окупаційним правлінням 1941–1944 (*М.Г.Дубик*) 211

А.Портнов. Історії істориків: Обличчя й образи української історіографії ХХ століття (*В.П.Яремчук, Острог*) 213

Державотворчі та цивілізаційні здобутки українського народу: Національна та історична пам'ять: Зб. наук. праць. – Вип.1 (*О.П.Реєнт, Київ; П.В.Добров, Донецьк*) 218

ХРОНІКА

Тельвак В.В. (*Дрогобич*), Педич В.П. (*Івано-Франківськ*), Лазурко Л.М. (*Дрогобич*)
ХІ Міжнародна наукова конференція «Краків – Львів: книги, часописи, бібліотеки ХІХ та ХХ століття» 222

Шевченко В.В.

V Міжнародна наукова школа-семінар «Історія торгівлі, податків та мита» . . . 226

ЮБІЛЕЇ

Корнійчук Л.В. (*Острог*), Кучерук О.С. (*Київ*)

До 90-річчя академіка Аркадія Жуковського 228

Атаманенко А.Є. (*Острог*), Хеленюк А.А. (*Острог*)

До 80-річчя професора Любомира Романа Винара 231

Шаповал Ю.І.

До 75-річчя доктора історичних наук, професора С.В.Кульчицького . . . 234

Нові надходження до бібліотеки Інституту історії України НАНУ 236

ДО УВАГИ АВТОРІВ!

До друку приймаються написані спеціально для «Українського історичного журналу» статті, а також історичні документи, рецензії на нові видання, повідомлення про наукові події й заходи. Подані в редакцію «УІЖ» наукові статті повинні відповідати визначеним ВАК України нормативам (постанова №7-05/1 «Про підвищення вимог до фахових видань, внесених до переліків ВАК України»).

Обсяг матеріалів – не більше **30** сторінок (1 авт. арк.). Текстовий редактор – не нижче **Microsoft Office 2003**, шрифт – **Times New Roman**, кегль – **14**, міжрядковий інтервал – **1,5**. Формат файлу – **.doc** або **.rtf**. Якщо при наборі статті використовувалися **нестандартні шрифти** (Izhitsa, Litorus New Roman та ін.), необхідно обов'язково (!) їх надати (розташування в ОС Windows: локальний диск C:/Windows/Fonts).

Текст статті набирається без переносів слів. Абзацні відступи формуються в матеріалі, а не за допомогою пробілів і табулятора. Таблиці розміщуються в тексті. Посилання виконуються через меню «Вставка» **автоматично (!) посторінково**.

Автори мають **повідомити про себе** такі дані: прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, учене звання, місце роботи й посаду, адресу для листування, телефон (робочий, домашній, **мобільний**), **електронну пошту**. У редакцію слід подавати **електронну копію статті, два роздрукованих примірники**, а також **дві анотації** (українською та англійською мовами).

Матеріали надсилаються поштою на адресу: редакція «УІЖ», вул. М.Грушевського, 4, офіс 501, Київ, Україна, 01001; або на електронну адресу: **UHG@history.org.ua**

За зміст статті, достовірність фактів, цитат, дат тощо відповідає автор. Редакція публікує матеріали, **не завжди поділяючи погляди їх авторів**.

У редакції «Українського історичного журналу» є примірники за минулі роки